

Od roku 1883, tedy plných tři a třicet let, ustavičný ruch v starobylém Ottově domě na Karlově náměstí, ruch v pisárnách, redakcích, ve skladě a po léta i v tiskárně. Tisíce tisíců českých knih v prostých i pestrých obálkách, v nádherných vazbách a bohatě ilustrovaných rozeslány za ta léta, knihy umělecké, vědecké, populární a s nimi kalendáře, časopisy, mapy i obrazy.

Díla domácí i z pokladů cizích literatur rozcházela se do všech českých zemí a dál, svazky s obrázkem sokola na titulním listu, s monogramem J. O. na prsou toho junáckého ptáka rozpjatých perutí.

Nahoře, v patře toho domu s okny do akátové aleje Karlova náměstí ve velkém pokoji se skříněmi plnými pěkně vázaných knih sedal u psacího stolu poblíže okna první toho domu pracovník, který všechn ten ruch založil, řídil a vedl, vzor neochabující činnosti, Jan Otto. Tu pracoval, tu jednal s literáty a umělci, tu se smlouvaly a ujednávaly nové a nové podniky.

Teď je pokoj ten opuštěn. Jan Otto odešel a nevrátí se.

Starobylým domem prošel majestát smrti. Denní ruch a klopota poutichly, výkladní skříně, jindy pestré vazbami, obálkami knih i obrázky, zaclonily se černými rouškami, smutečným pozadím obrazu zesnulého nakladatele. Teď tu jen jeho tvář. Mysl se upoutává jenom k němu a vzpomíná jeho veliké, plodné a požehnané činnosti, zvláště jeho zásluh o českou knihu, o českou vzdělanost.

A já vzpomínám jeho začátku, kdy na Václavském náměstí založil si, tenkrátě třicítiletý, nakladatelství v místnostech skromných, kdež jsem i já začal (budiž mně dovoleno na to vzpomenouti), kdež jsem tenkrátě, universitní student, odevzdal do rukou Ottových rukopis první své knížky, vesnického obrázku. Rozhodl o něm brzo. Povídka vyšla v Laciné knihovně ještě téhož roku 1874 a toho roku i druhá, historická, ta v „Ženské bibliotéce“, kteréž obě

sbírky Otto založil; byly šťastným počátkem mnohých jeho podniků. Tenkrát, r. 1874, po prvé jsem s ním jednal a již jsme se nerozešli.

Když jsem se r. 1888 dostal do Prahy, byl Ottův závod, značně zmohutněvší, už na pátý rok v nynějším domě na Karlově náměstí. Nevalný domek v nádvoří hostil hlavní kancelář. Než domek ten pak nestačil a nestačil ani celý dům: nový přistavěn v zadní části dlouhého nádvoří a ještě musily některé kanceláře do sousedství. Tak bylo dílo požehnáno, tak se závod rozmohl.

Do toho starého domu, někdy „u Žateckých“, chodil jsem skoro třicet let jako spisovatel i na čas jako redaktor díla Čechy.

Mnoho let. —

A přece bych nemohl o nich mnoho vyprávěti. Styky pravidelné; nakladatel vlídný, ochotný, ve všem korektní. A co jiného bych mohl o Janu Ottovi povědět, je známo, bylo a bude napsáno, o působnosti zesnulého, o jeho významu pro náš kulturní život. Škoda bude, nezanechal-li psaných pamětí. Rozpomínám se, jak někdy za hovoru napověděl leccos o svých stycích, o svých zkušenostech, nesnázích a překážkách, které ztěžovaly mnohý jeho podnik. Nezástalo-li nic písemného, bude alespoň jeho korespondence archivem přebohatým pro dějiny našeho kulturního života v druhé polovici devatenáctého a za prvních let dvacátého století.

Jan Otto byl z pracovníků, kteří se nelekají překážek; neúnavně pracoval, jak sám řekl, k zúrodnění národního úhoru. A vydatně pomáhal zdělati jej v úrodnou, bohatou roli. Od počátku své činnosti měl za přední cíl rozšířit české knihy i mezi nejšířšími vrstvami. Za tím cílem krácel a pracoval přes čtyřicet let. Dosáhl ho. A nadto působil i v oborech finančních a dal podnět k mnohému velkému dílu.

Když slavil jubileum svého čtyřicetiletého působení, přál jsem mu, aby ještě mnohá léta vydával knihy novým, mladým spisovatelům. Bohužel, mé přání se nesplnilo.

Starobylý dům na Karlově náměstí osiřel; bude však jako dům Melantrichův. Nezapomenou ho, protože zůstane v nehynoucí a vděčné paměti znamenitý pracovník, jenž v něm požehnaně působil.

30. 5, 1916.